

GŁOS LUBAWSKI

POLSKO-KATOLICKA GAZETA BEZPARTYJNA NA POWIAT LUBAWSKI I OKOLICE

Wychodzi trzy razy tygodniowo: we wtorek, czwartek i sobotę.

Przedpłata: miesięczna wynosi 80 groszy z doręczeniem 1 złoty, kwartalna wynosi 2,40 zł. z doręczeniem 3,00 zł.

W wypadkach nieprzewidzianych spowodowanych siłą wyższą (przeszkód w zakładzie, złożenia pracy i t.p.) abonent nie ma prawa żądania niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia: za ogłoszenie od wiersza 1 mm. na str. 6-lam. 15 gr. na str. 2-lam. 50 gr., ogłoszenia drobne słowo 20 gr.

Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada.

Telefon Nr. 59. Konto czekowe P. K. O. Nr. 145266.

Członkami drukarni B. Miłoszewskiego w Nowemście n. Drw.

Rok II. | Nowemście n. Drwęcą, sobota dnia 5. października 1935 r. | Nr. 118

Dwuletnia karencja

Zabezpiecza rolnictwo przed nowymi wstrząsami.

Głównym celem akcji oddłużeniowej w rolnictwie było dostosowanie wysokości spłat danego, pochodzącego jeszcze z przed 1 lipca 32r. zadłużenia do obecnych zmniejszonych możliwości płatniczych rolników. Chodziło o umożliwienie rolnictwu spokojnego spłacenia długów bez narażania gospodarstw rolnych na wstrząsy połączone z naciskiem egzekucyjnym i licytacją.

To też ustanowione jesienią roku ubiegłego ustawodawstwo rolniczo-oddłużeniowe obniżyło oprocentowanie i spłaty roczne długów rolniczych. Przepisy te wydatnie przedłużyły termin amortyzacji wszelkich rodzajów długów rolniczych, a wysokość rat ustaliły stosownie do ówczesnego i przewidywanego na najbliższy okres dochodu rolnika. Ustawodawstwo to objęło i prywatne długi rolników, rozkładając spłatę ich na lat 14-cie w półrocznych terminach, przypadających w kwietniu i październiku każdego roku.

Dla zapewnienia jednak wierzycielom otrzymania tych rat amortyzacyjnych i celem zmuszenia rolników do regularnego i systematycznego spłacania długów, co jest nieodzownym warunkiem ich zmniejszenia i uzdrowienia stanu finansowego zadłużonych warsztatów rolnych, ustawodawca postanowił, że niezapłacone przez rolnika dwóch kolejnych rat unieważnia zawarte na podstawie tych przepisów układy z prywatnymi wierzycielami i pełna suma długów staje się natychmiast wymagalna. Przepis ten oznacza, że wierzyciel może zażądać w tym wypadku zapłaconego całkowitego długu i wystąpić na drogę sądowo-licytacyjną.

Wysokość rat amortyzacyjnych i cały plan akcji oddłużeniowej ustanawiany był na podstawie zeszłorocznych cen zbóż. Jesienią r. ub. cena żyta wynosiła około 17 zł. Cen tych jednak nie można było utrzymać w r. b. Obecna sytuacja, jaka wytworzyła się na międzynarodowych rynkach zbożowych, nie pozwala na przewidywanie szybkiej poprawy tych cen. Wydaje się niewątpliwe, że obecny niski poziom cen pól rolnych, utrzymywany się będzie jeszcze długo, gdyż rezerwy produkcyjne rolnictwa na całym świecie są ogromne. Ale nawet, gdyby na tym odcinku nastąpić miała pewna poprawa, dokonywałoby się ona bardzo wolno i nieprędko zdołałaby oddziaływać na ogólny stan gospodarek warsztatów wiejskich.

W tych warunkach możliwości finansowe rolnictwa w dziedzinie spłaty długów są bardzo ograniczone. Ustalone w planie akcji oddłużeniowej normy obsługi zadłużenia rolniczego okazały się więc zbyt wysokie.

Ogromna większość rolników z tego właśnie powodu nie mogła zapłacić pierwszej raty, przypadającej w kwietniu r. b. Termin drugiej raty przypadał na dzień 1 października br. Nie ulegało wątpliwości, że większość rolników i drugiej raty zapłacić nie zdoła. Na podstawie ustawodawstwa oddłużeniowego długi rolnicze stałyby się wobec niezapłaconia tych obu rat natychmiast wymagalne i wierzyciele mogliby przystąpić do masowego licytowania gospodarstw rolnych.

Stąd więc powstała konieczność zawieszenia na pewien okres czasu płatności długów. Brak takiego zarządzenia podważałby cele ustawodawstwa oddłużeniowego.

Z tego też względu konieczne stało się nadanie zawieszeniu spłat amortyzacyjnych długów jaknajpowszechniejszego charakteru. Dlatego karencja ta objęła wszystkie gospodarstwa rolne.

Tak powszechne zarządzenie mogłoby jednak w niektórych wypadkach niesprawiedliwie ugodzić w wierzycieli tych rolników, którzy, mimo ogólnej niepomysłnej sytuacji rolnictwa, posiadają pewne możliwości regulowania swych długów. Dlatego też nowe przepisy nadają urzędowi rozjemczym uprawnienia do skracania lub uchylania terminu wymagalności długów, a więc skracania okresu karencji.

Obywatel polski czy działacz partji narodowo-socjalistycznej.

W jednym z pism ukazało się ogłoszenie nowomianowanego senatora inż. R. Wiesnera, obywatela polskiego narodowości niemieckiej, tej treści:

„Niemieccy towarzysze!

Z okazji mianowania mnie senatorem, otrzymałem ze wszystkich warstw naszej ludności tak liczne życzenia, że chcę serdecznie podziękować wszystkim towarzyszom niemieckim za te dowody wierności.

Mogę tylko wszystkich ponownie zapewnić i obiecać im, że będą pracował w myśl naszego światopoglądu i zgodnie z zasadami narodowo-socjalistycznymi, dla naszego istnienia i dobra naszej partji i odbudowy państwa.

Specjalnie głęboko wzruszyło mnie zaufanie, okazane mi przez koła ludności niemieckiej nienależące do naszej organizacji.

To może mnie tylko umocnić w przekonaniu, że nasz ruch musi nadal kroczyć dotychczasową drogą i każda praca musi się podporządkować dobru całego narodu niemieckiego“.

(—) R. Wiesner.

Gdyby wiadomość ta odpowiadała prawdzie, należałoby zwrócić uwagę panu senatorowi Państwa Polskiego, że prawem naczelnym każdego obywatela polskiego, a więc i p. senatora jest dobro Rzeczypospolitej Polskiej, a nie dobro narodu niemieckiego.

Rząd i naród polski jest znany z wybitnie tolerancyjnych stosunków do mniejszości narodowych — wymaga jednakże od nich lojalnego wykonywania ciężących na nich obowiązków względem Państwa Polskiego.

Panu senatorowi o tem nie wolno zapominać.

Groźny spisek antyrządowy w Bułgarii Emigranci polityczni zbrojnie wtargnęli do kraju.

SOFJA Rząd, bułgarski ogłosił stan wyjątkowy w całej Bułgarii.

Wyznaczone z okazji rocznicy wstąpienia na tron króla Borysa 3-go uroczystości zostały odroczone. Ogłoszenie stanu wyjątkowego nastąpiło wskutek wykrycia niebezpiecznego spisku, na którego czele stali byli uczestnicy organizacji „Zweno“.

Dokonano licznych aresztowań. Wśród ujętych znajduje się były min. finansów, Todorow.

Komunikat urzędowy donosi, że do Bułgarii wtargnął na czele grupy emigrantów przywódca włościan komunistycznych, Doze Uzunow.

Spisek zmierzał do obalenia rządu i zmiany ustroju.

Aresztowanie byłego premiera.

SOFJA W stolicy kraju panuje spokój. Oprócz Wełczewa i Todorowa został aresztowany b. premier Kimon Georgjew. Rada Ministrów obraduje.

Donoszą urzędowo, że policja ściga Uzonowa, który na czele oddziału zbrojnych emigrantów wtargnął do Bułgarii, aby poprzeć spisek w stolicy.

Polityka zagraniczna i sprawa zmian w rządzie przedmiotem narad na Zamku.

WARSZAWA. We wtorek odbyła się na Zamku konferencja pod przewodnictwem P. Prezydeta R. P. z udziałem p. gen. Edwarda Rydza-Smigłego, generalnego inspektora sił zbrojnych, p. Sławka, prezesa Rady ministrów i min. Becka. Konferencja przeciągnęła się dłuższy czas. Szczegóły jej nie przedostały się do wiadomości kół politycznych.

Niemniej jednak słychać, że przedmiotem jej obrad były sprawy, wykraczające znacznie poza kwestję takiego czy innego składu gabinetu.

Według pogłosek, na czoło dzisiejszych narad miała się wysunąć sprawa polityki zagranicznej.

Niezależnie od wyników dzisiejszej konferencji, koła polityczne podnoszą możliwość jednej z przewidywanych przez nas koncepcyj gabinetowych. Przypuszczają mianowicie, że przed nowym Sejmem stanie obecny gabinet

Zawieszenie spłat długów na dwa lata niewątpliwie wpłynie dodatnio na poprawę sytuacji zadłużonych warsztatów rolnych. Rolnicy pozabawieni grozy licytacji będą mogli racjonalniej unormować podaż zbóż, co niewątpliwie wpłynie na utrzymanie dotychczasowego poziomu cen, a w następstwie przyczynić się może nawet do pewnej ich poprawy. W ciągu tego dwuletniego okresu rolnicy zdołają niewątpliwie uporać się z innymi swoimi zobowiązaniami, dzięki czemu zwiększą się ich możliwości płatnicze.

p. plk. Sławka. Przemawia za tą możliwością argument logiczny: rząd plk. Sławka przeprowadził wybory i dlatego staje przed Sejmem. Przypuszczać można, że p. premier Sławek nie pójdzie na daleko idące zmiany w składzie obecnego rządu. —

Zaszczytne wyróżnienie Pomorzana.

Minister Wyznań Religijnych i Oświaty Publicznej p. Wacław Jędrzejewicz zatwierdził habilitację wychowanka gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Toruniu p. dr. Rajmunda Galona na docenta geografji fizycznej na wydziale matematyczno-przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego a kierownika oddziału gdyńskiego Instytutu Bałtyckiego p. dr. Walentego Winida na docenta antropogeografji na wydziale matematyczno-przyrodniczym tego samego Uniwersytetu.

Widoki wzmocnienia eksportu towarów polskich do Włoch.

WARSZAWA W związku z przygotowaniem do wojny włosko-abisyńskiej zainteresowanie dla wyrobów polskich na rynku włoskim stale wzrasta.

Ostatnio Włochy wykazują duże zainteresowanie dla zakupów skór gotowych i wyrobów ze skór.

Narazie prowadzone są rozmowy informacyjne dotyczące cen i warunków sprzedaży. W związku z tem już zauważyć się daje mocniejsza tendencja cen na skóry zwłaszcza cielęce.

Pozatem Włochy interesują się szeregiem innych towarów polskich, a głównie płodami rolnymi, przetworami mięsnymi i t. p.

Pewną przeszkodę w zawieraniu transakcyj są ograniczenia dewizowe i trudności w uzyskiwaniu zapłaty za towary polskie.

Krwawe bójkki między młodymi narodowcami w Łodzi.

W ciągu ubiegłego tygodnia zanotowano w Łodzi szereg wypadków ostrych nieporozumień i bójk w łonie grupy młodych narodowców.

W jednym z takich wypadków w lokalu stronnictwa narodowego przy ul. Murarskiej 19 „dyskusja“ młodych narodowców zakończyła się strzelaniną. Dwóch członków stronnictwa narodowego, Stanisław Kuśnierek i Stefan Leśniak zostało rannych, a kilku innych dotkliwie pobitych.

Policja aresztowała czterech z pośród awanturniczących się młodych narodowców.

Chłopi francuscy bronią się przed egzekucjami.

Na rozkaz „Frontu Włociańskiego“, spowodu prowadzenia bezwzględnych egzekucyj przez władze, rozpoczęli chłopci francuscy czynną samoobronę. W miejscowości Champigny, w Brytanji, uniemożliwili chłopci przeprowadzenie licytacji za zaległe składki ubezpieczeń społecznych. Zwołano duże zgromadzenia, na których przywódcy „agrarnego stronnictwa“ wypowiedzieli się ostro przeciwko prowadzonym egzekucjom.

Wojna rozpoczęła! Włosi zbombardowali Aduę.

Generalna mobilizacja faszystów we Włoszech.

RZYM. We środę o godz. 15.30 został nadany przez wszystkie stacje radiowe Włoch sygnał do powszechnego apelu faszystów we Włoszech. Jak wiadomo, apel ten był zapowiedziany przez Mussoliniego.

O zapowiedzianej godzinie odezwały się przez radio syreny i dzwony w całej Italii, donosząc o alarmie czyli „mobilizacji całej ludności Włoch. Przez 15 minut rozdzierały niebo ryki syren fabrycznych, a przeraźliwy jęk dzwonów rozkołysał się nad całym krajem.

Na ten sygnał wszyscy mieszkańcy Włoch opuszczali domy a wszyscy mężczyźni wdziali czarne koszule i udali się na plac zbiórki.

Momentalnie zostały zamknięte wszystkie sklepy jakoteż kawiarnie i restauracje. Z domów wywieszono trójkolorowe chorągwie.

Na Palazzo Vittorio w Rzymie zebrał się kilkunastotysięczny tłum, manifestując okrzykami swoją wierność dla króla i Mussoliniego.

Jak mówił sekretarz Starace przez radio do całej ludności Włoch, jest to największe zgromadzenie manifestacyjne jakie zna historia świata.

ADDIS ABEBA. W czwartek przedpołudniem nadeszły tu alarmujące wiadomości o ataku bombowym samolotów włoskich na Aduę (północna Abisynja).

Kilka eskadr włoskich krąży nad miastem, siejąc zniszczenie. Liczba zabitych jest poważna.

na. Liczne domy zostały zniszczone. Również w Adigrat jest wielu zabitych.

Cesarz Abisynji wysłał do Ligi Narodów telegram prosząc o pomoc. Koło Agame toczy się wielka bitwa.

Cesarz Abisynji proklamuje powszechną mobilizację.

ADDIS ABEBA. We czwartek o godz. 11-tej przedpołudniem cesarz Abisynji proklamował powszechną mobilizację.

Proklamację odczytał mistrz ceremonii na podwórzu zamku cesarskiego w obecności 3.000 żołnierzy — wśród głochnego bicia bębnow.

Telegram Negusa do Ligi Narodów.

GENEWA. We czwartek nadeszła nota cesarza Abisynji, protestująca przeciw obrzuceniu Aduy bombami przez samoloty włoskie. Nota abisyńska donosi o stratach w ludziach i szkodach materialnych. Lista ofiar jest dość znaczna. Bombardowanie trwa dalej.

Telegram cesarza zawiadamia również, że Włosi obrzucili bombami miejscowość Adigrat, na północny wschód od Adny.

W prowincji Ogaden, t. zn. od strony Somalijskiej — toczy się walka.

Zwołanie Rady Ligi Narodów.

GENEWA. W czwartek o godzinie 13 w południe ogłosił generalny sekretarz Ligi Narodów, że Rada Ligi zostanie zwołana w sobotę, 5 bm. o godzinie 10 minut 30.

Jak Niemcy urabiają sobie Mazurów.

Niemiecka robota propagandowa wśród ludności mazurskiej chwytła się najrozmaitszych sposobów, by ludność tę pozyskać dla niemieckich i zasymilować. W ostatnią niedzielę (dn. 29. 9.) wywieziono np. z terenu całego prawie Mazowsza Pruskiego około 1.300 Mazurów do Gdańska na bezpłatną wycieczkę. W podróży tej, mającej przekonać Mazurów do „niemieckiej“ ojczyzny i do obecnie panującego w Niemczech reżimu, dbano specjalnie o... wyżywienie.

Pożar uniwersytetu w Warszawie.

Straty sięgają 5 milionów złotych.

WARSZAWA. We wtorek około godz. 24-ej wybuchł pożar w pracowni przy muzeum zoologicznym, które mieści się w jednym z budynków uniwersytetu im. Marszałka Piłsudskiego, przy ulicy Krakowskie Przedmieście 28. Pożar ogarnął suszarnię i gabinet zoologiczny.

Przybyło kilka oddziałów straży pożarnej, które prowadzą energiczną akcję ratowniczą, utrudnioną przez brak kranów do hydrantów na podwórzu uniwersyteckim, wskutek tego wodę trzeba czerpać z hydrantów na ulicy.

Ja wiadomo, muzeum jest jednym z najstarszych na terenie uniwersytetu budynków i ma nawet charakter zabytkowy.

Straty są niepowetowane. Spłonęło ponad 60.000 cennych okazów z całego świata. Ocalały znajdujące się w drugiej części budynku zbiory mięczaków, owadów i ryb, zakonserwo-

wane w tysiącach litrów alkoholu. Sytuacja przedstawiała się tragiczniej, gdyby pożar objął i te zbiory.

Strat, jakie wyrządził pożar, nie zdołano jeszcze dokładnie obliczyć. Według przybliżonych obliczeń znawców, straty sięgają 5 mil. zł. M. in. bowiem była w Suszarni kolekcja, złożona z 30.000 skórek niezwykle rzadkich zwierząt. Spalił się również jedyny w Europie zbiór kolibrów.

Zmiany w umundurowaniu wojska.

W związku z zapowiedzianą zmianą w umundurowaniu naszego wojska — ministerstwo spr. wojskowych zarządziło częściowe zmiany w umundurowaniu W. P. Z dniem 28-go września br. obowiązuje:

1) noszenie naramiennego paska poprzecznego przy skórzanym pasie oficerskim tylko w wypadkach, gdy oficerowie występują przy szabli, kordziku, pistolecie, lornecie polowej lub mapniku;

2) zakaz noszenia obuwia innego koloru niż czarnego;

3) noszenie szalików przez oficerów, podoficerów i uczniów szkół wojskowych dozwolone jest wyłącznie pod płaszczem i tylko przy ubiorze pozasłużbowym i wieczorowym;

4) zakaz noszenia płaszczy skórzanych przez generałów, rejonowych inspektorów koni i oficerów służby remontu.

Z dniem 1 grudnia br. nakazane zostaje noszenie rogatywki z denkiem usztywnionem.

Z BIEGIEM FAL.

38

POWIEŚĆ

(Ciąg dalszy)

Tak jest i ja tak sądzę, że już mi jest lepiej odpowiedziała Izola. Jaki ten Marcin dobry, że mnie tu przywiózł!

Pułkownik Disney, jego żona i siostra bardzo powoli wiedziali ciekawości miasta. Najpierw dlatego, że Disney starannie unikał wszelkiego zmęczenia dla żony, a powtórę był to zaledwie początek kwietnia, w Rzymie zaś zabawie mieli przynajmniej z miesiąc.

Izola często wybierała się na samotne przechadzki, spędzając długie godziny z książką na cmentarzach rzymskich. Pewnego razu ze zdziwieniem ujrzała znajomego księdza, ojca Rodwell. Spędził on większą połowę życia na leczeniu chorych dusz i nauczył się czytać w nich z łatwością. Spozstrzegł więc natychmiast, że walka jakaś i cierpienie trapią jej duszę.

— Nie powinnaś pani siedzieć tu w tym miejscu smutnem. Piękne ono, lecz pięknem śmierci. Powinnaś wyjeżdżać z mężem do Frascati lub Tivoli, przypatrywać się powozom w ogrodach lub wziąć galerje.

— Wolę być samą, nie życzę sobie wcale wyzdrowieć, ja pragnę umrzeć jedynie. Ojciec Rodwell nie znalazł w niej śladu nadziei lub egzaltacji, a tylko objawy rozpacz.

W ciągu długiej rozmowy na cmentarzu Izola wyznała mu swój grzech i przekonana jego wywodami, przyrzekła mu wyznać prawdę Marciniowi, ale dopiero na łożu śmierci, gdy życie jej na włosku już wisieć będzie. Ojciec Rodwell wynajął mieszkanie tuż obok Disneyów i ra-

zem chodzili zwiedzać pamiątki. Izola chodziła, jak we śnie pogrążona. Te wspaniałe przybytki modlitwy przynęcały ją swym ogromem a potęga chrześcijańskiego kościoła, tem większą jej się wydawała, im więcej uciekała swą własną bezsilność i winę, którą każde słowo pamiętnej rozmowy ojca Rodwell, tem widoczniejszą czyniły. Zaśny ten człowiek był dla niej tak dobrym, wyrozumiałym i łagodnym iż czasami miała ochotę myśleć, iż zapomniał o jej nieszczęsnem wyznaniu.

Choroba Izoli przejawiała się jakiemś powolnem zanikaniem, nie było wyraźnej choroby nie z czemby medycyna walczyć mogła. Jakaś niewidzialna sprężyna pękła gdzieś w organizmie ludzkim. Nauka nie potrafi jej naprawić. Angielski doktor w Rzymie wcale nie wesoło zapatrywał się na tę kwestję. Zalecił opuścić miasto w pierwszej połowie maja i zawieźć Izolę z wygodnymi wypoczynkami do Szwajcarii oraz starać się przedewszystkiem zabawić ją i wyszukać jaknajwięcej rozrywek.

Izola nie uskarżała się nigdy, czasami gdy próbowała iść pod górę lub zmęczyła się w jakikolwiek sposób, choroba jej objawiała się bólem w piersiach wypiekami na twarzy i krótkim oddechem, ona lekceważyła te objawy i zapewniała męża, że Rzym ją wyleczy.

Po naleganiach Izoli nadszedł czerwiec dzień, cudny dzień, zdolny oczarować każdego pięknnością nieba i ziemi, w którym kapitan Hulbert poprowadził Allegre do ślubu. Uroczystość ta miała przebieg bardzo skromny. Państwo młodzi wprost z kościoła udali się na dworzec, aby wyjechać w podróż do Wenecji. Disney wsadził żonę do powozu i wrócił do domu. Izola wolno wstępowała po schodach, a mąż z rozpaczą chwycił uchem krótki jej oddech, gdy stopień

Uwaga Producentów bekonów.

Nowemiasto. Wobec nadebrania trzody kontraktowej na poprzednich spędach i wobec zmniejszenia kontyngentu — spęd bekonów w Noweminiście w dniu 7. X. b. r. nie odbędzie się. — Najbliższy spęd w Noweminiście wyznacza się na dzień 21. X. b. r. W interesie każdego rolnika leży, nie oddać w międzyczasie swych bekonów za bezcen.

Instruktorjat Hod. P. I. R.

Spęd bekonów w Jabłonowie.

Dnia 7. października br. odbędzie się spęd bekonów w następującej kolejności: godz. 6.10 Brudzawy, 6.20 Lembar, Białobłoty, 6.40 Książki, maj. Książki, 6.50 Sumówko 7.10 Płowez i Płowezek, 7.30 Lipinki, maj. Babalicy i Sedzice, 7.50 Konojady, maj. Milliszewy, 8.00 Lisnowo, 8.20 Jabłonowo, maj. Piecowo, Jaguszewice, Nowy-Młyn i Kitnowko, 8.50 Nieżywiec, 9.00 Dąbrówka, 9.10 Osetno, 9.20 Zgniłobłoty, Buk-Gorale i Górale, 9.40 Bukowiec, maj. Lisnowo, 10.00 Ostrowite, maj. Ostrowite, 10.10 Rywałd król., Linówko, 10.30 Bursztynowo, Swiecie folwark, Nowe Jakowice.

Instr. P. I. R. (—) R. Furmańczyk.

Kronika.

Nowemiasto, dnia 4. września 1935 r.

Piątek + Franciszka Serafic. W.

Sobora Placyda M.

Niedziela Brunona W.

Poniedz. N. M. P. Różańcowy

Słońca: wschód o godz. 5.40 zachód o godz. 17.11

Płatność podatków w październiku.

W październiku płatne są następujące podatki:

1) do 15 października — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za r.1935

2) do 15 października — zaliczka kwartalna (za III kwartał) na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1935 przez przedsiębiorstwa nieopłacające zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu.

3) do 15 października — II rata zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu za rok 1935 przez przedsiębiorstwa, którym na ten podatek doręczono nakazy płatnicze.

4) do 31 października — III rata podatków od nieruchomości, od lokali i od placów budowlanych za rok 1935.

Ponadto płatne są w październiku zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu oraz podatki, na które płatnicy otrzymują nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu, a w szczególności państwowy podatek dochodowy, który jest płatny w 14 dni po doręczeniu nakazu płatniczego.

Rozporządzenie o spłacie wierzytelności hipotecznych

Warszawa. W Nr. 71 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 30 września ukazał się dekret Prezydenta R. P. w sprawie zmiany ustawy z dnia 29 marca 1933 r. o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych. W omawianej ustawie uległ zmianie art. 2 i 3 które otrzymał obecnie następujące brzmienie:

Spłata kapitału wierzytelności zabezpieczonych hipoteką umowną (umownem prawem zastawu) oraz spłata kapitału długów gruntowych nie może być wymagana w terminie przed dniem 1 stycznia 1938 r. (art. 2). Niedopuszczalna jest do dnia 1 stycznia 1938 r. egzekucja kapitału wierzytelności wymienionych w art. 2. Egzekucja odsetek i kosztów jest dopuszczalna (art. 3). Omawiany dekret wszedł w życie z dniem 30 września roku bieżącego.

po stopniu wstępując, ciężko się o poręcz schodów opierała.

W całym domu uroczysta panowała cisza. Mąż i żona stanęli naprzeciw siebie, on niespokojny i pełen trwogi, ona śmiertelnie blada z błyszczącymi oczyma.

— A więc pojechała — rzekł Disney, czy nie żałujesz, żeś ją zamąż wydała Izo?

— Żałować! Nie! Jestem kontenta, rada z całego serca. Ja czekałam na to.

I zanim się opamiętał, padła przed nim na kolana.

— Czekalam aby się pobrali, by ci powiedzieć to, co powinnam była wyznać natychmiast, gdy wróciłeś z Indji. Od tej chwili całe moje życie było jednym długim kłamstwem i żadne moje cierpienia, żadne męczarnie i zgrzyoty nie potrafią zadośćuczynić za to jedno kłamstwo, jeżeli Bóg i ty nie przyjmiecie dzisiaj spowiedzi tej i zadośćuczynienia.

— Izo! na miłość boską przestań!

— Siedź tu przy mnie Marcinie — nie przerywaj mi — ja muszę powiedzieć ci całą prawdę.

— Był czas kiedy sądziłam, iż nigdy niezdolam ci tego powiedzieć, myślałam że do grobu zabiorę ją tajemnicę. Potem przysięgałam Bogu, że wyznam ci wszystko gdy umierać będę — a obecnie zdaje mi się, że śmierć już niedaleko. Ja okłamałam, oszukałam cię Marcinie!

On patrzył na nią osłupiały z przerażenia. W tych słowach tkwiła jakaś okropna rzeczywistość.

— Mówisz, żeś mnie oszukała, czy to ma znaczyć, wówczas w Londynie nie mówiłaś prawdy, przysięgając iż jesteś czystą i niewinną?

— Wtedy byłam ci wierną Marcinie. Grzech mój był już oddawna obżałowany. C. d. n.

O złagodzenie klęski bezrobocia na Pomorzu.

Toruń. Na całym terenie Województwa pomorskiego celem złagodzenia bezrobocia w tych okolicach, gdzie najbardziej dotkliwie daje się ono odczuwać, zostały opracowane przez Urząd Wojewódzki Pomorski programy robót wodno-melioracyjnych, drogowych i budowlanych, przy których masowo są zatrudnieni bezrobotni. Zwłaszcza roboty wodno-melioracyjne jako nie wymagające specjalnie wyszkolonych robotników dają możliwość zatrudnienia bezrobotnych, którzy w latach dobrej koniunktury pracowali w przemyśle. Należy zaznaczyć, że na zmniejszenie bezrobocia w danej okolicy największy mają wpływ roboty wodno-melioracyjne o charakterze publicznym, finansowane przez Fundusz Pracy w formie udzielonych pożyczek i przez Państw. Fundusz Melioracyjny, przydzielony w formie bezrobotnych dotacji. Na robotach tego typu zatrudnia się 1000 robotników dziennie, co przy 8-miu miesiącach sezonu budowlanego daje 120.000 robotniko-dniówek. Przy robotach wodno-melioracyjnych, finansowanych przez Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej, kredyty samorządowe, Fundusz Pracy w formie dotacji i kredyty zainteresowanych spółek wodnych zatrudniają około 700 robotników dziennie, co przy sezonie 8-mio miesięcznym daje 105.000 robotniko-dniówek. Jak widać z powyższego, znajdują pracę w ciągu sezonu około 1.700 bezrobotnych. Przydzielone kredyty mogą być niemal w 95% wydatkowane tylko na robociznę, albowiem materiały potrzebne do tych robót stanowią minimalną pozycję ogólnych wydatków a w wielu wypadkach są dostarczane przez zainteresowane gminy bezpłatnie.

Wstrząsająca katastrofa pociągu polskiego na terytorjum Rumunii. 60 osób rannych — Winię ponosi pijany maszynista rumuński.

Stanisławów. We wtorek o godzinie 18-tej wydarzyła się wstrząsająca katastrofa kolejowa. Na pociąg polski, zdążający tranzytem przez terytorjum rumuńskie, najechała lokomotywa pociągu rumuńskiego. Trzy wagony polskie zostały kompletnie rozbite. 60 osób odniosło rany, przyczem są to wszystko obywatele polscy. Ciężko rannych zostało 8 osób.

Dochodzenia wykazały, że wypadek spowodował maszynista parowozu rumuńskiego, który prowadził maszynę w stanie pijanym.

Bandycki napad na ambulans pocztowy.

KRAKÓW. Wczoraj na drodze powiatowej koło Libuszy w powiecie gorlickim dwóch bandytów napadło na ambulans pocztowy, wiozący przesyłki pieniężne. Bandyeci uderzeniem siekiery ciężko poranili woźnicę Wojciecha Rybę, poczem zrabowali dwie przesyłki pieniężne po 15.000 zł oraz znaczki pocztowe wartości kilkuset złotych, zabrali konia ambulansu i zbiegli. Ciężko rannego woźnicę odwieziono do szpitala w Gorlicach. Przeprowadzone dochodzenie ustaliło, że woźnica przewoził pocztę bez konwoju. Na podstawie rysopisu bandytów ustalono, że jednym ze sprawców napadów rabunkowych na terenie powiatu gorlickiego i jasińskiego. Za bandytami wszczęto energiczny pościg.

PRZETARG.

Zarząd Miejski miasta Nowegomiasta ogłasza przetarg na zwózkę 659 m³ kamienia polnego z Nowegomiasta - Wybudowanie na świńskie targowisko względnie na miejsca obok położone.

Przetarg odbędzie się w sali posiedzeń Rady miejskiej

w dniu 8. X. 1935 r. o godz. 12-tej.

Tymczasowy Burmistrz (—) WACHOWIAK.

Kino Dźwiękowe

Lubawa w poniedziałek
7. bm. o godz. 4 i 8.15

Nowemiasto, wtorek
8. bm. o godz. 2. 4 i 8.15

Król zapaśników polskich powrócił do kraju.

KRAKÓW. Po 20-letniej nieobecności w kraju powrócił w tych dniach do Polski wielokrotny mistrz świata znakomity zapaśnik polski Władysław Zbyszko Cyganiewicz. Cyganiewicz przebywa obecnie w Krakowie u rodziny. W czasie pobytu w Polsce Cyganiewicz da kilka występów, których termin i miejsce zostaną wkrótce ustalone.

Bestjalskie pobicie polskich piłkarzy w Mor. Ostrawie.

MOR. OSTRAWA. Odbył się tu we wtorek mecz piłki nożnej między „Polonią“ z Karwiny, a czeskim „Slovanem“, zakończony zwycięstwem Polaków w stosunku 1:0

Po skończonym meczu gracze Slovana i publiczność czeska rzucili się na polskich zawodników, prawoskrzydłowy polski Witala kopnięty został w żołądek, wskutek czego stracił przytomność. Ponadto poturbowani zostali 3-ej Polacy.

Liczny oddział żandarmerji uchronił drużynę polską przed dalszemi atakami.

127 zamachów samobójczych.

WARSZAWA. W ub. miesiącu targnęło się na życie w Warszawie 127 osób, w tem 30 z wynikiem śmiertelnym. Samochody i motocykle zraniły 70 osób, a zabiły 4. Tramwaje przejechały 60 osób i zabiły 4. Morderstw popełniono 5. Ogółem w ub. miesiącu zginęło w Warszawie tragiczną śmiercią 51 osób.

Wielki proces o nadużycia w Grudziądzu.

Grudziądz. Rozpoczęła się przed Izłą karną sądu okr. w Grudziądzu rozprawa o nadużycia w Kasie Parcelacyjno-Osadniczej w Grudziądzu, które to nadużycia doprowadziły do upadku i zlikwidowania kasy. Rozprawie przewodniczył sędzia s. o. dr. Pikor, jako wotanci zasiadają sędziowie s. o. Piłat i Januszczak.

Na ławie oskarżonych zasiadło 7 oskarżonych, kierownicy i urzędnicy kasy z b. postem Romualdem Wasilewskim. Na rozprawę powołano 113 świadków oraz trzech biegłych, pp. Englerta, Paula i Kamrowskiego.

Pierwszy dzień rozprawy poświęcony był czytaniu aktu oskarżenia, który zawiera 112 stron bitego pisma maszynowego. Rozprawa potrwa 4—5 tygodni. Znamiennym jest, że śledztwo w tej sprawie trwało przeszło 4 lata.

Dziecko spadło z 3 piętra i nic mu się nie stało.

Na trzecim piętrze kamienicy przy ulicy Kijowskiej 25 w Wilnie w małym mieszkanku z oknami wychodzącymi na ulicę, zamieszkuje rodzina Salmanów. 10-letni synek Salmanów, bawiąc się z półtoraroczną siostrzyczką, usadził ją na parapecie okna sam zaś odszedł. W pewnej chwili dziecko wychyliło się przez okno i straciwszy równowagę, runęło z trzeciego piętra na bruk. Po chwili przyniesiono dziecko do mieszkania nietylko żywe, ale i bez oznak potłuczenia.

Dziecko przewieziono do zamieszkałego w pobliżu lekarza, który stwierdził że nie zdradza ono żadnych objawów potłuczenia ani zewnętrznych ani wewnętrznych.

W jaki sposób dziecko uniknęło śmierci pozostaje tajemnicą. Lokatorzy domu, w którym wypadek się zdarzył zakwalifikowali go jako cud.

Na skarbiec Jasnogórski planowany był napad rabunkowy.

CZĘSTOCHOWA. Zaczęły tu krążyć pogłoski, o przygotowywanym zamachu na skarbiec Jasnogórski. Pogłoski te mają następujące źródło:

W ubiegłą sobotę przyszedł do klasztoru na Jasnej Górze jakiś osobnik w szatach duchownych i prosił o nocleg. OO. Paulini umieścili go w celi nad kaplicą. Ponieważ jednak osobnik ten budził pewne wątpliwości, poddano go obserwacji, w której wyniku postanowiono go jeszcze raz wylegitymować. Nie zdołano jednak tego uczynić, gdyż tajemniczy osobnik umknął przez okno celi przy pomocy związanych przeszcieradeł. W rzekomym śledztwie rozpoznano znanego policji kryminalistę.

Ponieważ poprzednio już, podczas odwiedzin wycieczki niemieckiej, jakiś osobnik usiłował ukryć się w jednym z zakątków klasztoru, powstało podejrzenie, że na skarbiec Jasnogórski planowany jest zamach rabunkowy.

PROGRAM RADJOWY.

Warszawa — sobota 5 X.

6.30—8.10 Aud. poran. 12.03 Dzienn. poł. 12.15 Konc. zesp. 13.25 Chwilka dla kobiet 14.30 Koncert z płyt 15.00 Odczytanie fragmentu 15.15 Przgl. giełd. 15.25 Nasz handel morski 15.30 Koncert 16.00 Lekeja języka franc. 16.1a Muzyka z płyt 16.30 Skrzynka techn. 16.45 Cała Polska śpiewa 17.00 Nabożeństwo w Ostrej Bramy w Wilnie 17.55 Pogadanka z Wilna 18.00 Teatr Wyobr. dla dzieci 18.30 Przgl. wydawn. 18.40 Pogad. społ. 18.45 Płyty 19.00 Konc. reklam. 19.15 Progr. na dzień nast. 19.25 Przgl. prasy roln. 19.35 Wiadom. lokalne 19.40 Wiadom. sport. ogólne 19.50 Pogad. akt. 20.00 Muzyka rozrywkowa 20.45 Dzień wiecz. 20.55 Obóz dla matek z dziećmi - pogadan. 21.00 Aud. dla Polaków z zagranicy 21.30 Wesola syrena 22.00 Muzyka lekka 22.00 Wiad. meteor. 23.05—24.00 Muzyka taneczna z płyt.

Warszawa — niedziela 6 X.

9.00—10.00 Aud. poran. 10.00 Płyty 10.30 Tran. nabożeństwa z kościoła św. Krzyża w Warszawie 12.03 Pr. teatr. 12.15 Poranek muz. z Katowic 13.00 Tr. I fragmentu Międzynarodowych Zawodów Konnych 13.25 Teatr Wyobraźni 13.45 Płyty 14.00 Tr. II fragm. M. Z. K. 14.15 Odczytanie fragmentu 14.35 Tr. III fragm. M. Z. K. 15.00 Go dzina rolnika 16.00 Opow. dla dzieci 16.15 Utwory fortep. 16.45 Konc. z Torunia 17.00 Muzyka tan. 17.40 Tr. z Torunia 18.00 Koncert z Torunia 18.30 Wielki Teatr Wyobr. 19.00 Progr. na dz. nast. 19.10 Konc. reklam. 19.25 Wiadom. sport. lok. 19.30 Płyty 19.45 Co czytać 20.00 Koncert 20.45 Odczyt 20.50 Dzień wiecz. 21.00 Na wesolej lwowskiej fa-li 21.30 Tr. z Poznania 22.00 Wiad. sport. ogólne 22.15 Tr. zakończenia Międzypaństw. Mecz Piłkarski, Polska-Austria 22.43—23.30 Muzyka tan. 23.00 Wiad. meteor.

Giełda zbożowa w Poznaniu

Notowania z dnia 2. X. 1935. Za 100 kg. płacono	
Żyto nowe i zdrowe	11,75 — 12,25
Pszenica	17,00 — 17,25
Jęczmień browarowy	15,25 — 16,25
Jęczmień jednolity	14,25 — 14,75
Owies	14,50 — 15,00
Otręby żytnie	9,00 — 9,50
Otręby pszenne (grube)	5,50 — 10,00
Otręby (średnie)	00,00 — 00,00
Gorzycza	00,00 — 00,00
Groch Viktorja.	26,00 — 31,00
Groch Folgera	21,00 — 23,00

Giełda pieniężna. Bank Polski płacił w dniu 2. X. 1935za	
dolary amerykańskie	5,28—
funty szterlingów	26,20
franki szwajcarskie	173,05
franki francuskie	34,90
marki niemieckie	213,20
liry włoskie	43,70
florenty holenderskie	353,70

Redaktor odpowiedzialny: Antoni Miłoszewski w Nowemmieście n. Drw.
Wydawca: Celestyn Miłoszewski w Nowemmieście n. Drw.

Dnia 6 października b.r. o godz. 18-tej
Zw. Strzelecki Pododdział w Bratjanie

urządza

w sali p. Zakrzewskiego w Bratjanie

zabawę taneczną.

Czysty zysk przeznacza się na zakup mundurów dla członków.

ZARZĄD

Formularze

poleca

Księgarnia B. Miłoszewski, Nowemiasto Rynek 19.

Ostrzeżenie.

Ostrzegam, że na polach moich sieje trującą przeciwko szkodnikom.

Fromowicz — Studa.

Wszelkie druki

po cenach przystępnych
wykonuje DRUKARNIA

B. Miłoszewskiego Nowemiasto n. Dr.

POKÓJ umeblowany

z osobnym wejściem
od zaraz do wynajęcia

Kobusińska - Nowemiasto
Mickiewicza 5.

Pokój umebl.

z utrzymaniem lub bez
od zaraz do wynajęcia

Wasielwska
Nowemiasto Tylicka 5.

Największe talenty Europy oraz technika i kapitał Ameryki, podały sobie dłonie, aby stworzyć cudowny filmowy fenomen

Melodje Cygańskie

Przemawiająca wprost do serca cygańska muzyka! I cygańskie tańce, jakich nie widzieliście! Niespotykany w dziejach filmu rozmach realizacji! W rolach głównych: Loretta Young, Phillips Holmes.

Ceny wstępu niepodwyższone! Wszelkie zniżki i bitety wolnego wstępu bezwzględnie nieważne.

SHIRLEY TEMPLE Cudo Ameryki

największe objawienie na firmamencie filmowym, rokoszniejsza niż zwykle, bardziej urocza, genialniejsza niż kiedykolwiek, w swym najdoskonalszym filmie

„R o z e ś m i a n e O c z y“

Dodatek Rolniczy

Jak kupić dobrego i zdrowego konia?

Często się zdarza, że kupno konia, szczególnie na targu lub jarmarku, bywa niefortunne, kupujący konia zostaje przez handlarzy oszukany i narażony na straty.

Ażeby tych strat uniknąć, musimy, posiadając praktyczne wiadomości, o tem, jak należy konia oglądać, na co zwracać największą uwagę, mamy zwykle bowiem do czynienia z zawodowymi, przebiegłymi handlarzami, którzy używają najrozmaitszych sposobów, ażeby tylko ukryć i zamaskować różne wady i choroby danego konia.

Każdy kupujący konia przede wszystkim powinien wiedzieć, że sprzedaż koni ujęta jest w pewne przepisy prawne, określające odpowiedzialność sprzedającego za utajone wady i choroby koni, a mianowicie sprzedawca odpowiada za wady i choroby wtedy, o ile wyjdą one na jaw w ciągu oznaczonego terminu; odpowiedzialność ta polega na możliwości rozwiązania umowy przez kupującego i zwrócenia konia za zwrotem zapłaconej sumy.

Należy wiedzieć, jakie są urzędowo ustanowione główne wady koni, i jakie terminy ich ujawnienia.

Dla wszystkich chorób i wad głównych jest ustanowiony 14-dniowy termin ujawnienia. Oprócz tego termin, dla nosaczyny — został ustanowiony na 21 dni. A zatem, każdego nowonabytego konia należy dobrze obserwować i po zauważeniu jakichkolwiek podejrzanych objawów natychmiast zgłosić się do lekarza weterynaryjnego celem ustalenia rodzaju choroby.

Jak należy badać konie przy kupnie.

Konia, którego się kupuje, należy postawić na twardej, równym placu i najpierw obejrzeć jego nogi, które powinny być proste i równe; kopyta powinny być zupełnie prawidłowe, nie wąskie i nie krzywe; róg kopytowy powinien być gładki, równy, bez żadnych pierścieni i nigdzie nie popękany; podeszew i strzałki zdrowe i niezapęskane.

Dalej oglądamy nogi i badamy wszystkie stawy i ścięgna, czy niema gdzie zgrubienia, rany lub opuchliny. Następnie trzeba konia przeprowadzić stępą i klusa, a przytem dobrze uważać, czy nie upada na którą nogę; w razie zauważenia kulawizny — konia nie nabywać.

Jeżeli koń przy przeprowadzaniu okazuje pewną sztywność w nogach, będzie to wskazywało na to, że był on ochwacony, czyli że przechodził ostry reumatyzm kopyt; konia takiego odrzucić i mimo zapewnień handlarza — nie kupować.

Dalej należy obejrzeć cały kłęb, czy niema na nim odparzenia od siodła, co bywa nieraz uparte do wyleczenia i obniża bardzo wartość. Następnie — trzeba zbadać czy są czyste, bez plamek i czy koń dobrze widzi.

Bywa u koni choroba mózgową, zwana koler i polega na tem, że koń jest smutny, apatyczny, nie odpowiada na ukłócia szpilką, pozwala sobie włożyć palec w ucho, opiera głowę o ściany, a puszczone luzem, chodzi jak błędny, jest to choroba nieuleczalna, należy więc konia dobrze wypróbować.

Dalej — oglądamy koniowi nozdrza, czy niema w nich krostek lub strupów i czy nie wypływa z nich ciecz, a przytem czy gruczoły pomiędzy szczękami nie są obrzękłe, wszystkie te objawy budziłyby podejrzenie na nosaczynę.

W celu zbadania stanu płuc należy konia popędzić dobrym kłusem w ciągu kilku minut, a potem zaraz postawić go w spokoju i uważnie obserwować jego oddech; jeżeli koń oddech ma krótki i głęboko wciąga bokami — będzie to wskazywało na dychawicę. Zdrowy koń nie powinien kaszleć; jeżeli po pewnym zmęczeniu koń oddycha sapiąc i świszcząc — będzie to dychawica świszcząca. Wreszcie — należy zbadać skórę konia, czy niema na niej wrzodów, strupów lub czy włos nie wypada. Konia ze skórną chorobą stanowczo nie nabywać.

Kursy Staszycy.

W ślad za naszym komunikatem z dnia 28. IX. b.r. przypominamy o kursach rolniczych im. Stanisława Staszycy.

Kursy korespondencyjne Stanisława Staszycy rozpoczynają rok szkolny od dnia 1. XI. b.r.

Kto chciałby się kształcić w domu nie opuszczając gospodarstwa winien bezwzględnie z kursów tych skorzystać. Zima jest tym okresem, gdzie trzeba pogłębić swoje wiadomości fachowe. Kursy Staszycy dają uczestnikom ich przy minimalnej opłacie zdrowy pokarm duchowy, który w obecnej sytuacji rolnictwa jest każdemu potrzebny.

T. R. P.

Jakie ulgi przynosi dekret Pana Prezydenta z dnia 30. 9. 1935 r. w sprawie zmiany rozporządzenia o Urzędach Rozjemczych?

Jak już każdemu wiadomo z prasy, uchwalona w dniu 28. 9. br. Rada Ministrów dekret, który w drodze rozporządzenia Pana Prezydenta R. P. został opublikowany w Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 449 z dnia 30. 9. 35 r. Dekret ten wnosi następujące zmiany w dotychczasowym ustawodawstwie:

1) Do dnia 1. 10. 1938 r. zawieszają się wymagania wszelkich długów rolniczych powstałych przed 1. 7. 1932 r. a więc tak długów hipotecznych jak i wekslowych czy innych. Odroczeniu zapłaty nie podlegają jedynie długi wymienione w art. 6 i 7 poprzedniego rozporządzenia, to znaczy, że w grę tu wchodzi przede wszystkim banki i kasy.

2. Obniżeniu podlegają w myśl nowego rozporządzenia również długi z tytułu umów o rentę, wymowę i wymiar (dożywocie)

3. Jeżeli dłużnik zgłosi wniosek do instytucji kredytu długoterminowego o przeprowadzenie konwersji, a wierzyciel prowadzi egzekucję, Urząd Rozjemczy może zabezpieczyć wniosek wstrzymaniem egzekucji.

4. O ile strony nie doszły do porozumienia co do kursu przeliczenia długu wyrażonego w walucie zagranicznej na walutę polską, dług podlega z mocy samego prawa przeliczeniu w/g kursu, notowanego na giełdzie pieniężnej w Warszawie w dniu 1. 10. 1935 r. Przeliczenie następuje na podstawie przepisów art. 4 rozporządzenia Prez. R. P. z 12. 6. 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 509.)

5. Odsetki od długów, których spłata została odroczone do dnia 1. 10. 1938 r. mają być płacone w ratach półrocznych z dołu, a więc 1. 4. i 1. 10. każdego roku.

6. Odsetki prawne od długów rolniczych, które ustalone były powyżej 6% przed wejściem w życie wym. wyżej rozporządzenia obniżają się na 6% z mocy samego prawa i dłużnik, który płacił wyższe odsetki będzie mógł takowe z zarachować na kapitał.

7. Dług pochodzący z działów rodzinnych obniżają się będzie, o ile powstał w czasie od 28. 4. 1924 r. (dotąd od 1. 1. 1926 r.) Tak samo długi pochodzące z tyt. reszty ceny kupna. A więc każdy kto nabył gospodarstwo w czasie od 28. 4. 1924 r. do 1. 7. 1932 r. ma prawo do obniżenia reszty ceny kupna.

8. O ile ktoś nabył ziemię z parcelacji prywatnej i ma do spłacenia resztę ceny kupna, a długi ciężące na majątku parcelowanym przekraczają wartość majątku, Urząd Rozjemczy umorzy resztę ceny kupna osady i obniży dług ciężący do norm przewidzianych w rozporządzeniu Min. Roln. i Ref. Rolnych z dnia 16. 3. 1935 r.

O ile osadnik resztę ceny kupna spłacił, a na majątku (i jego działce) ciąży dług, Urząd Rozjemczy skreśli ten dług, chyba, że nie podlega skreśleniu (pretensje Skarbu Państwa).

To są najważniejsze postanowienia nowego dekretu.

Obniżenie rent.

Komunikujemy członkom naszym, że termin do składania podań o obniżenie renty upływa z dniem 28. X. 35 r. Kto podania o zmniejszenie renty jeszcze nie wniósł, powinien to uczynić niezwłocznie, aby nie stracić prawa do obniżki. Bliższych informacji w powyższej sprawie udziela biuro T.R.P.

T.R.P.

W sprawie zbytu na gęsi.

Pomorska Izba Rolnicza rozesała pp. Prezesom Kółek Rolniczych komunikat o zakupie gęsi na skórki.

Wobec powyższego przypominamy p. p. członkom naszym posiadającym odpowiednio białe gęsi, aby takowe zadeklarowali niezwłocznie u pp. Prezesów Kółek.

Cena za gęsi jest o 20% wyższa od cen targowych.

T.R.P.

Zapisy do Szkoły Rolniczej.

Szkoła Rolnicza w Brodnicy przypominają, iż od 1. XI. br. rozpocznie się nowy rok szkolny, na który przyjmuje zapisy uczniów. Bliższe warunki można otrzymać wprost w Dyr. Szkoły w Brodnicy.

T. R. P.

W sprawie składek członkowskich.

Przypominamy członkom naszym, że z dn. 1. X. 35 r. upłynął termin do uregulowania składek członkowskich.

Wobec tego prosimy wszystkich członków naszych o uregulowaniu składek.

T. R. P.

W sprawie prenumeraty pism fachowych.

Nadchodzi okres ożywionej pracy w Kółkach Rolniczych. Najlepszym i najpewniejszym preleentem na zebrania jest dobre pismo rolnicze. Nie każdego stać dziś wobec ciężkiego położenia w rolnictwie na pismo fachowe. Natomiast przez Kółko Rolnicze pismo fachowe kosztuje tylko grosze, o ile się takowe wspólnie zaprenumeruje. Zaabonowaniu pisma po ulgowej cenie pośredniczy T. R. P.

Dotyczy telefonu.

Towarzystwo Rolnicze Powiatowe komunikuje członkom, że założyło w biurze swoim w Nowemmieście telefon nr. 101.

T.R.P.

Przysposobienie rolnicze.

Szkoła Rolnicza przyjmuje jeszcze zgłoszenia zespołów Przysposobienia rolniczego. Powiat lubawski zawsze przodował w P. R., więc i w tym roku nie powinien pozostać w tyle. Dotąd zgłosiło się z naszego powiatu niewiele nowych zespołów; tak, że istnieje obawa, że inne powiaty nas wyprzedzą.

Staraniem więc każdego Kółka Rolniczego i każdej organizacji wiejskiej jest postarać się przynajmniej o założenie jednego zespołu. Są miejscowości w powiecie lubawskim, które zajmują przodujące miejsca w akcji P. R. Niech i pozostałe miejscowości pomyślą o dokształceniu fachowym swojej młodzieży. Oczekujemy, że apel nasz nie zostanie bez echa. Informacji bliższych udziela biuro T. R. P.

T.R.P.

Werbowanie nowych członków.

Wiadomo nam wszystkim, że z wszystkich zawodów najgorzej zorganizowane jest rolnictwo. Ma przeszło 15 milionów rolników, zorganizowanych jest zaledwie 120.000 rolników, co stanowi bardzo mały procent. Wysiłki organizacji celem zwerbowania jaknajwięcej innych członków nie przynoszą spodziewanych rezultatów, gdyż werbowaniem członków zajmuje się jedynie T. R. P. i Zarządy Kółek Rolniczych. Chcąc osiągnąć wpływ i znaczenie w Państwie, jakie przysługuje 70 proc. ludności rolniczej, musimy stanowczo dołożyć wszelkich starań, aby nie było ani jednego rolnika, któryby do Kółka Rolniczego nie należał. Do pomocy w werbowaniu członków powinni przystąpić wszyscy członkowie Kółek Rolniczych.

Łatwiej dotrzeć do sąsiada sąsiadowi i go przekonać o potrzebie należenia do Kółka, niż instruktorowi czy Zarządowi Kółka, bo albo rolnik ten na zebranie nie przyjdzie, albo uważa, że to co się zdziało, stanie się i bez jego udziału. Ponieważ zaś tylko w gromadzie siłą przeto gromada ta musi być jaknajliczniejsza, i dobrze zorganizowana.

Apelujemy zatem do wszystkich członków Kółek Rolniczych w powiecie, aby nam dopomogli do zorganizowania wszystkich rolników. Statutowym obowiązkiem każdego członka jest zwerbowanie conajmniej jednego nowego członka do 1. IV. 36 r. W ten sposób szeregi nasze powiększamy i wzmocniamy organizacyjnie. P.P. Prezesów Kółek Rolniczych prosimy podać nam tych członków Kółek, którzy wciągnęli do Kółka jaknajwięcej nowych członków.

A więc do dzieła, leży to w interesie rolnictwa.

T. R. P.

Z zebrania kółek rolniczych.

Zwiniarz. Zebranie miejscowego Kółka Rolniczego odbyło się w niedzielę dnia 29. IX. 35 r. po głównym nabożeństwie w lokalu Szkoły Powszechnej. Na zebranie stawili się 23 członków i 1 gość. Zabranie zagaił prezes p. Czaplinski. Protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz p. Orzechowski, który bez zmian przyjęto. Następnie podał p. Prezes do wiadomości komunikaty i to w sprawie wysyłki wełny na targi w Poznaniu, zbytu gęsi na skórki, mleczarni w powiecie, zorganizowanie zespołu P. R. wystanie chłopców do Szkoły Rolniczej w Brodnicy i t. d.. Po komunikatach zabrał głos p. Kołodziejski, który wyjaśnił szczegółowo wszystkie sprawy i zachęcał do zorganizowania zespołu R. P. i wykorzystania kursów Staszycy. W sprawie zbytu wełny zabierali głos p. Prezes i niektórzy członkowie. Zadeklarowano również do odstawy na skórki do Fabryki Bekonów w Kościerzynie. Następnie p. Kołodziejski wygłosił referat o zmianie polityki gospodarczej rządu premjującej wytwory hodowlane, rośliny strączkowe i oleiste i omówił kwestję nastawienia gospodarstw.

Po referacie wywiązała się rzeczowa dyskusja. Trafne uwagi były p. Zegarskiego i p. Prezesa, którzy wypowiedzieli się za dostosowaniem produktów, które rolnik musi kupować, do cen produktów rolnych. Po omówieniu spraw bieżących zebranie zamknięto. Przy końcu zebrania nastąpiła wypłata premji za bekony i regulacja składek członkowskich.

Ewangelja

na niedzielę siedemnastą po świętkach.

zapisana u św. Mateusza rozdz. 22, w. 34-46.

W on czas: Przystąpili do Jezusa faryzeusze, a jeden z nich uczonec w zakonie, chcąc Go wy badać, zapytał Go: Mistrzu, które jest największe przykazanie w zakonie? Jezus mu rzekł: „Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca twego i z całej duszy twojej i ze wszystkich myśli twojej“ (Dt. 6°). To jest największe i najpierwsze przykazanie. A wtóre, równe jemu: „Będziesz miłował bliźniego swego jak siebie samego“ (Lew. 19°). Na tych dwóch przykazaniach zasadza się cały zakon i prorocy.

A gdy faryzeusze się zebrali, zapytał ich Jezus, mówiąc: Co sądzicie o Chrystusie? Czym jest synem? — Mówią mu: Dawida. Rzecze im: Jakżeż więc Dawid moją Ducha nazywa Go Panem, mówiąc (Ps. 109°):

„Rzekł Pan do Pana mego:

Siądź po prawicy mojej;

aż położę twych wrogów

podnóżkiem stóp twoich“?

Jeśli więc Dawid nazywa Go Panem, to jakże może być synem jego? Lecz nikt nie mógł

nie odpowiedzieć; nikt też od owego dnia nie śmiał Go więcej pytać.

Nauka

Dwa pytania zajmują nas w dzisiejszej ewangelji:

Pierwsze stawia jeden z faryzeuszów, chcąc wy badać Chrystusa Pana. Celem tego nie była szczerza chęć dowiedzenia się prawdy, lecz złośliwy zamiar zawikłania go w sprzeczności, aby go następnie wobec ludu poniżyć i pognać. Wszystkowiedzący Zbawiciel od razu przejrzał, z jakich pobudek wypytywa to pytanie: z braku miłości Boga i bliźniego. Trafia w samo sedno, gdy odpowiada: Największym przykazaniem jest przykazanie miłości Boga i bliźniego. „Na tych dwóch przykazaniach zasadza się cały zakon i prorocy“.

Drugie pytanie stawia sam Zbawiciel: „Co sądzicie o Chrystusie? Czym jest synem?“ Mówią mu: Dawidowym!

Uważają Go za człowieka tylko, który pochodzi z pokolenia Dawidowego a nie chcą przyznać, że jest Synem Bożym.

Wskazuje tedy na psalm 109, w którym Dawid nazywa Mesjasza czyli Pana Jezusa swoim panem. Jeżeli więc Dawid, będąc królem, nie mającym nad sobą innego pana prócz Boga,

nazywa Chrystusa swoim panem, uważa Chrystusa za Boga! Słowa te tak były przekonywające, że „nikt nie mógł nie odpowiedzieć i nikt też od owego dnia nie śmiał Go więcej pytać!“ Lecz wiemy, że nie uwierzyli, owszem przesładowali Go zawzięcie i na śmierć wydali. Cemu? bo wierzyć nie chcieli. Wiara bowiem jest nie tylko sprawą rozumu, rozpoznania prawdy, lecz sprawą dobrej woli. Kto wierzyć nie chce, tego nie przekonają dowody najoczywistsze ani cudy najjawniejsze.

Widzimy to nie tylko na faryzeuszach, lecz jeszcze dzisiaj także na naszych niedowiarkach, którzy na pytanie: Co sądzicie o Chrystusie? odpowiadają, iż był takim człowiekiem jak każdy inny a nie był Bogiem.

Jak faryzeusze wierzyć nie chcieli, gdyż uwierzywszy musieliby zmienić złe postęпки swe, tak też i nowocześni niedowiarkowie odrzucają wiarę, aby móc nadal wygodnie żyć w grzechach cielesnych, nie pomnąc na słowa Zbawicielowo: „Szeroką jest droga wiedząca na zatracenie“.

Jakież będzie ich przerażenie, gdy w dzień sądu Bożego Chrystus Pan, siedząc po prawicy Ojca swego niebieskiego, w innej formie powtórzy to pytanie: „Co sądzicie teraz o Chrystusie?“

Kiszonki! kiszonki!

Tytuł tego artykułu jest dziś hasłem każdego postępowego hodowcy-rolnika. Zalety przygotowanej, jako kiszonka paszy, zbyt są znane ogółowi rolników, — ze słyszenia i z czytania, żeby się było potrzeba szerzej nad nimi rozwozić. Dziwić się tylko zaczęło w Polsce, w postępowych gospodarstwach, kiszonki przyrządzać, tak mało się one jeszcze wśród drobnych rolników rozpowszechniły. Przyczyną tego jest oczywiście w pierwszym rzędzie powolność szerzenia się postępu wśród masy rolników nieoświeconych, ale oprócz tego i pewne istotne trudności w przyrządzeniu dobrej kiszonki. Kiedy po kłopotliwych zabiegach ułożenia większej ilości zielonki do dołu czy kopca kiszonkowego, gospodarz po paru miesiącach przekonana się, że mu się wszystka lub część kiszonki zepsuła, wyrzeknie się na długo, lub na zawsze „nowomodnej“ paszy, zamiast popraczkować jeszcze i uniknąć błędu, który popełnił przy pierwszej nieudanej próbie.

Jeszcze większą przeszkodą w przyrządzeniu kiszonek aniżeli nieumiejętność i zacofanie, jest brak wogóle dostatecznej ilości zielonki do zakiszania, kiedy ich nawet latem na świeżo nie ma dosyć nasianej. Póki gospodarze-hodowcy nie przekonają się i nie nauczą tak uprawiać i obsiewać, aby z 3500 m.² na sztukę bydła zebrać przynajmniej 60 q zielonki na lato i drugie tyle okopowych i kiszonek na zimę, t. j. 380 q z ha liści i korzeni, co jest plonem raczej miernym w dobrych warunkach — to niema mowy, aby utrzymali jedynie opłacające się mleczne krowy, dające ok. 3.000 ltr. mleka rocznie. Zmiana sposobu gospodarowania, o tyle, żeby każdej sztuce inwentarza zapewnić okrągły rok dostateczną ilość dziennie (25-30 kg) paszy soczystej, zdecyduje, czy w Polsce będziemy mogli: pierwsze — podnieść plony zboża przez podniesienie ilości i jakości obornika, a powtórnie, podnieść i potanieć produkcję mleka i jego przetworów, o tyle, żebyśmy oprócz sprzedaży na wsi lepiej się odżywiali — dostateczną ilością lekkostrawnego białka i tłuszczu w mleku.

Nim jednak na rok przyszły nasiejemy i nasadzimy dosyć zielonki i okopowych na paszę, warto już na tę zimę, w którą wchodzimy z małym zapasem paszy w tym roku, poznać i wypróbować choć na małej ilości, te sposoby kiszenia, które tu z wieloletniej praktyki w niewielkim, ale postępowym gospodarstwie podają.

Zanim jednak przejdę do bezpośredniego opisu kiszenia poszczególnych pasz, krótko przypomnę główne zasady kiszenia, od zachowania których zależy udanie się i jakość kiszonki.

1. Materiał na kiszonkę musi być świeży, choć przewędnięty trochę, ale nigdy zgniły lub zapleśniały, bo zgnilizna i pleśń łatwo przewyciężą kiszenie, psując i zdrową zielonkę z nią pomieszaną.

2. Materiał ten musi być dosyć drobny, aby dał się ubić, utłoczyć i pozwolił przytem wycisnąć z siebie nadmiar powietrza, które w większej ilości powoduje zaraz spoczątku zagrzanie się i zagnicie, a przeszkadza zakiszaniu. Niekrajany materiał na kiszonkę, może się dobrze zakisnąć, jeśli jest dość miękki i gniotliwy (np. liście buraczane i t. p.), żeby pod ciśnieniem pokrywy ziemnej sam zleżał się w jednolitą masę. Można wprawdzie i sztucznie prasą utłoczyć grubszy materiał, ale na takie, choć proste urządzenie na razie nas nie stać, i trzeba n.p. łodygi końskiego zębu, gorczyca, łubin, peluchy i t. p. krajać choćby na ładzie na 10-20 cm. długą sieczkę. Udaje się kiszenie tak-

że i bez krajanja, ale trzeba umieć zastosować odpowiednio ciężkie ubijanie i grube przykrycie, o czem będzie mowa przy poszczególnych roślinach do kiszenia.

3. Ubijanie i utłoczenie musi być nie tylko mocne i staranne, ale musi się odbywać stale warstwą za warstwą i tak, aby kupa kiszonkowa nie mogła się rozchodzić na boki, więc w dole, lub w ścianach z muru, gliny lub desek. Bardzo proste i tanie urządzenie dołu kiszonkowego z ubitej gliny i słomy podaje Kalendarz Gospodarski z 1935 r.

4. Przyciśnięcie zgóry warstwą ziemi musi być dostateczne, nawet z nadmiarem ciężkie, aby z osiadającej kupy zdołało wycisnąć resztkę powietrza i nie dopuściło wciśnięcia się z boków powietrza w miejsca opróżnione przez wypływający sok. Stąd, trzeba także przy zapadaniu się pokrywy, przy zleganiu masy, nierówności i szczeliny zasypywać i ciężaru dodawać.

5. Jakkolwiek kiszenie musi się odbywać „we własnym sosie“, wypuszczonym z tkanek roślin, to nadmiar jego, zbierający się na dnie dołu, lub w górze, przy kiszeniu w skrzyni, czy wieży, trzeba odprowadzić lub ułatwić wsiąknięcie, bo psując się i fermentując może zepsuć a nawet zatruć część kiszonki.

Jak widać z powyższego, cała filozofja kiszenia paszy przypomina dokładnie kiszenie kapusty w beczce; trzeba skrajać, ubić, przycisnąć, pilnować, żeby „nie ciekło“ przez szpary w klepkach, bo się tamtędy powietrze dostaje i kapustę psuje, i wreszcie nadmiar soku — odlewać. Jak sobie uważny gospodarz będzie umiał kiszenie kapusty w beczce przelomaczyć na kiszenie zielonki w ziemi, to i całą filozofję pojmie.

Ceny kartelowe i drogi transport

hamują rozwój gospodarstwa krajowego.

Rozpoczął się już październik. Miesiąc ten jest zawsze w Polsce okresem największego zatrudnienia. Od listopada rozpoczyna się sezonowy spadek pracy fabryk i ograniczanie pod wpływem warunków atmosferycznych robot publicznych, a w związku z tem zaczyna się wzrost bezrobocia, który trwa od pierwszych miesięcy przyszłego roku.

Nie mamy jeszcze cyfr zatrudnienia za wrzesień. Jest jednak rzeczą pewną, że zarówno we wrześniu, jak i w październiku, cyfry te poważnie przekroczyły zeszłoroczne. Proces bowiem poprawy w Polsce produkcji i zatrudnienia który rozpoczął się od jesieni 1932 r., trwa nadal. W 1932 r. rozmiary produkcji przemysłowej wynosiły 55 proc. stanu z roku 1928. Obecnie produkcja nasza wzrosła do 67 proc. stanu z r. 1928, a więc od 1932 r. podniosła się o przeszło 20 proc.

Wślad za wzrostem produkcji zwiększać się poczęło zatrudnienie i zmniejszać bezrobocie. W październiku 1932 pracowało w górnictwie, hutnictwie i w większych zakładach przemysłowych niespełna 590 tys. robotników. W październiku r. ub., a więc dwa lata później, liczba ta wzrosła do 640 tys. Fabryki przyjęły więc 50 tys. nowych robotników. W drobnym przemysle i w rzemiośle nastąpiła również odpowiednia, a może i większa, poprawa zatrudnienia, pozostająca przedewszystkiem w związku z ruchem budowlanym.

W roku bieżącym te procesy zwykłe poważnie pobudzone zostały dzięki pożyczce inwestycyjnej. Już w sierpniu, jak wykazują opublikowane dane o zatrudnieniu, pracowało w górnictwie, hutnictwie i w większych zakładach przemysłowych o około 25 tys. robotników więcej, niż w sierpniu 1934 r. W październiku, jak w miesiącu o najwyższym zatrudnieniu, liczba ta powinna poważnie wzrosnąć. Jednocześnie znacznie zwiększyła się liczba robotników pracujących na robotach publicznych. Obecnie zatrudnia się na tych robotach około 140 tys. osób, gdy w 1932 r. zatrudniano tylko 25 tys.

Ale co będzie od listopada? I co będzie z wiosną przyszłego roku, gdy z pożyczki inwestycyjnej pozostaną już tylko niewielkie rezerwy.

Czy iść mamy w kierunku nowej pożyczki, aby podtrzymać dalszą ewolucję wzrostu zatrudnienia?

Wydaje się, że w Polsce, przy niewielkiej naszej zamożności i słabych jeszcze kapitałach, bardzo powoli narastających z oszczędności, trydno jest mówić o permanentnem stosowaniu pożyczek państwowych, jako środka ożywienia procesów gospodarczych, w z r o s t u produkcji i wzrostu zatrudnienia. Inwestycje i roboty, finansowane ze środków publicznych, niewątpliwie oddziałują w kierunku zwiększenia działalności gospodarczej. Ale niewątpliwie też ożywienie gospodarcze, które w tej drodze osiąga się, nie może być uznane za normalne.

To normalne, samoczynnie — że tak powiemy — odbywające się ożywienie w produkcji i zatrudnieniu, może być tylko rezultatem naturalnego rozszerzania się rynków zbytu, zarówno zagranicznych, jak i wewnętrznych. W naszych warunkach jest to równoznaczne z postulatem niskich cen towarów przemysłowych, cena bowiem — jak to trafnie określił parę miesięcy temu minister Eloyar-Rajchman jest najlepszym biletem wizytowym przemysłu.

Trzeba stwierdzić że proces taniańcia artykułów przemysłowych od roku został zahamowany. Ceny surowców i półfabrykatów, sprawa dzonych z zagranicy, nieco wzrosły. Ceny surowców i półfabrykatów skartelizowanych stoją w miejscu i są zaledwie w około 17% niższe od cen 1928 r. Wskutek tego nie działają naturalne warunki wzrostu obrotów gospodarczych i produkcji, zwłaszcza że dochód rolnictwa, który spadł o około 65% nie wykazuje poprawy.

Wobec sezonowego wzrostu bezrobocia od listopada i wobec przewidywanych trudności w dalszym finansowaniu produkcji z nowych pożyczek, tem mocniej zarysowuje się konieczność postanowienia znów na warsztacie prac gospodarskich sprawy zniżki cen towarów przemysłowych, do której droga prowadzi poprzez zniżkę najpoważniejszych elementów kosztów produkcji i transportu, a przedewszystkiem przez zniżkę surowców i półfabrykatów skartelizowanych.

Jest to w naszych warunkach jedyny środek naturalnej poprawy produkcji i zatrudnienia, który zresztą musi być stosowany niezależnie od takich, czy innych możliwości finansowych robót publicznych.

Jednakowy gust.

Lekarz (po zbadaniu chorej)

Kochany, panie mężu... powiem ci... nie ma co ukrywać... nie podoba mi się twoja żona.

Mąż: Panie doktorze... ten sam gust mamy!